

การวิเคราะห์รูปแบบที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี

พจนีย์ ศรีวิเชียร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบที่ตั้ง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากผู้ประกอบการโดยใช้แบบสอบถามและใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารจากภาครัฐและเอกชน และนำเสนอข้อมูลในลักษณะของแผนที่ด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ผลการศึกษาอุตสาหกรรมอาหารแปรรูประดับอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีจำนวนแรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ทั้งสิ้น 1,830 คน อำเภอสามชุกมีจำนวนแรงงานมากที่สุด ร้อยละ 38.25 รองลงมาคือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ร้อยละ 19.07 และอำเภออู่ทอง ร้อยละ 16.83 เมื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะการตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป พบว่า มีการตั้งโรงงานแบบกระจายตัวแบบเส้นตรงตามเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่อความสะดวกในการขนส่งวัตถุดิบจากนอกพื้นที่และในพื้นที่ และตั้งอยู่ในแหล่งที่มีการเพาะปลูกเพื่อการประหยัดต้นทุน ด้านลักษณะการแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป พบว่า ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผัก พืช หรือผลไม้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง มีมากที่สุดที่อำเภออู่ทอง ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผัก พืช หรือผลไม้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง มีมากที่สุดที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภออู่ทอง ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารจากแป้งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง มีมากที่สุดที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับชา กาแฟ โกโก้ ช็อกโกแลต หรือขนมหวาน อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง มีมากที่สุดอยู่ในพื้นที่อำเภออู่ทอง และประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องปรุงหรือเครื่องประกอบอาหารอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง มีมากที่สุดอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เมื่อศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านสาธารณูปโภคเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เป็นลำดับ 1 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ เป็นลำดับ 2 ปัจจัยด้านวัตถุดิบ เป็นลำดับ 3 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง เป็นลำดับ 4 ปัจจัยด้านที่ดิน/สถานประกอบการ เป็นลำดับ 5

คำสำคัญ: รูปแบบที่ตั้งอุตสาหกรรม, อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

An Analysis of Industrial Location Patterns of Processed Food Industry in Suphan Buri Province

Podchanee Sriwichian

Abstract

This study aimed at analyzing location pattern of food processing industry in Suphan Buri Province and factors influencing the industrial location pattern.

The study was conducted using the questionnaire to collect data from government and private sectors and applying the geographic information system (GIS) for geographical data analysis.

Considering number of labors, this study found that there were 1,830 workers working in food processing industry in Suphan Buri province, of which Samchuk district had the highest percentage (38.25), followed by Muang district (19.07) and U-thong district (16.83) respectively. It was also found that food processing plants were significantly located along major transportation routes, of which being upgraded and widen to have more lanes in order to facilitate transportation of raw and semi - finished materials and distribution of finished products. Also, many plants were located in agricultural areas to save cost of transportation of raw materials. In terms of types of food processing industry, plants of fruits or vegetable processing were concentrated in U-thong District. Plants of seeds or underground seeds processing were located mostly in Muang or U-thong District. Most plants processing flour or food from flour, were found in Muang District. The majority of plants processing coffee, tea, chocolate, sweets, were situated in U-thong District. Most of spices, curry pastes, food ingredients processing plants were located in Muang District. The most significant factor influencing the selection of food processing industry location was availability of public utilities, followed by industrial entrepreneurs, raw materials, transportation, and availability of land and factories respectively.

Key words : Industrial location pattern, Food processing industry.

บทนำ

อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร และมีการเชื่อมโยงกับภาคเกษตรซึ่งเป็นกลุ่มประชากรหลักของประเทศ นำไปสู่การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคทั่วประเทศ สถานภาพอุตสาหกรรมอาหารของไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงจากคู่แข่งที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและศักยภาพการผลิตที่ทัดเทียมหรือดีกว่า พิจารณาได้จากส่วนแบ่งการส่งออกสินค้าเกษตรอาหารและเกษตรอาหารแปรรูปของไทย 10 อันดับแรก ที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ซึ่งกำลังสูญเสียส่วนแบ่งด้านการตลาดให้กับประเทศคู่แข่งที่ผลิตด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า เช่น เวียดนาม และจีน

เนื่องจากข้อได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ที่มีความเหมาะสมในการผลิตสินค้าทางการเกษตรทั้งในสาขาพืช ปศุสัตว์ และประมง นอกจากจะทำการผลิต เพื่อใช้บริโภคภายในประเทศแล้ว ยังมีผลผลิตมากพอสำหรับการส่งออกทั้งในรูปวัตถุดิบและแปรรูป เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารอันดับ 7 ของโลก โดยมีส่วนแบ่งในตลาดโลกประมาณร้อยละ 2.4 (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2552: 5)

การแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตรต่างๆ จนพัฒนามาเป็นการผลิตสินค้าประเภทอาหารแปรรูปจะควบคู่กับการพัฒนาของระบบเศรษฐกิจ คือ การเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรขั้นปฐม (Primary product) ซึ่งสินค้าที่ผ่านการแปรรูปดังกล่าว อาจอยู่ในรูปของสินค้าขั้นกลาง (Intermediate product) ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปแปรรูปอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำมาบริโภค หรือในรูปสินค้า

ขั้นสุดท้าย (Final product) ที่สามารถบริโภคได้เลย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีความสำคัญต่อประเทศไทยในด้านทำให้เกิดรายได้เข้าประเทศและก่อให้เกิดการจ้างงาน นอกจากนี้ยังพบอีกว่าประเทศไทยมีอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปอีกเป็นจำนวนมากที่กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ หากพิจารณาเชิงพื้นที่จะพบว่าอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในภาคกลางมีจำนวนมากกว่าภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่มีศักยภาพทางพื้นที่เหมาะต่อการผลิตวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

ในส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรีได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.2547-2550 ขึ้นโดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพื่อการแข่งขันทางการค้าและการส่งออก พัฒนาการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน สนับสนุนและพัฒนาข้อมูลสารสนเทศด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรตลอดจนสนับสนุนฟื้นฟู พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบุคลากร และเทคโนโลยีการผลิตภายในจังหวัด (สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี 2546: 1-15) เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรหรืออุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร ได้แก่ โรงงานน้ำตาล จำนวน 3 โรงงาน เงินลงทุน 4,661.64 ล้านบาท โรงสีข้าว จำนวน 165 โรงงาน เงินลงทุน 5,035.06 ล้านบาท และโรงงานผลิตอาหารแปรรูป เงินลงทุน 3,129.57 ล้านบาท (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี, 2553 : 3)

ด้านการคมนาคม มีถนนที่รองรับการคมนาคมสะดวก แหล่งผลิตวัตถุดิบด้านการเกษตรที่มีคุณภาพ มีศูนย์การศึกษาที่พร้อมให้การเรียนรู้และผลิตแรงงานที่มีคุณภาพ อีกทั้งภาครัฐให้การส่งเสริมสนับสนุนแก่นักลงทุนให้เกิดความสนใจที่จะมาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัด

การศึกษาในรูปแบบที่ตั้งจะทำให้เห็นการกระจายของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของผู้ประกอบการในจังหวัดสุพรรณบุรี จะสามารถทำให้นำผลการศึกษามาพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพการตั้งโรงงานในพื้นที่ประเทศไทยต่อไปของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี

อุปกรณ์และวิธีการดำเนินการวิจัย

อุปกรณ์

1. เครื่องคอมพิวเตอร์ PC โปรแกรม Microsoft Excel
2. แบบสอบถามผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป
3. โปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System)
4. แผนที่ขอบเขตการปกครอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. ข้อมูลทุติยภูมิโดยรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น นำมาจำแนกออกเป็นรายจังหวัด รายอำเภอ
3. นำข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จำแนกแล้วมาคำนวณตามวิธีการทางสถิติ กล่าวคือ นำข้อมูลทั้งหมดจัดกระทำลงในแต่ละหน่วยสถิติ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ตามกระบวนการทางสถิติ โดยหาความได้เปรียบทางด้านอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปรายจังหวัดและความได้เปรียบทางด้านอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกระดับอำเภอ ระดับตำบล เพื่อวิเคราะห์แนวทางการกระจายของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป
4. ปัจจัยทางที่ตั้งมาหาค่าร้อยละ นำปัจจัยมาอธิบายรูปแบบของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางพื้นที่

ผลการวิจัย

1. รูปแบบที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป

ในการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมกระบวนการผลิตสินค้า หรือการจะทำให้โรงงานอุตสาหกรรมดำเนินต่อไปได้ มีความจำเป็นที่ต้องอาศัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยแต่ละประเภทของอุตสาหกรรมอาจจะมีปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่ออุตสาหกรรมนั้นๆ ต่างกัน ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการตัดสินใจเลือกที่ตั้งโรงงานให้เหมาะสม เพื่อผลกำไรที่มากที่สุด ในการวิจัยนี้ได้จำแนกปัจจัยที่ตั้งของอุตสาหกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ สำหรับปัจจัยปฐมภูมิ ได้แก่ เส้นทางคมนาคมขนส่ง ส่วน ปัจจัยทุติยภูมิ ได้แก่ ลักษณะทางภูมิประเทศ

จากการศึกษาการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปจำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ในปี พ.ศ. 2554 จำนวน 51 โรงงาน ผลการศึกษาพบว่า การตั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผัก พืช หรือผลไม้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง (ประเภทโรงงานหลัก รหัส 008) มีมากที่สุดที่อำเภออุ้มทอง (6โรงงาน) รองลงมา คือ อำเภอสองพี่น้อง (2โรงงาน) อำเภอเดิมบางนางบวช (2โรงงาน) และอำเภอสามชูก (2โรงงาน) และอำเภอที่มีน้อยที่สุด คือ อำเภอศรีประจันต์ (1 โรงงาน) อำเภอดอนเจดีย์ (1โรงงาน) อำเภอด่านช้าง (1โรงงาน) ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเมล็ดพืช หรือหัวพืชอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ประเภทโรงงานหลัก รหัส 009) มีที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี (2โรงงาน) อำเภออุ้มทอง (2โรงงาน) และอำเภอศรีประจันต์ (1โรงงาน) ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารจากแป้งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ประเภทโรงงานหลัก รหัส 010) มีมากที่สุดที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี (14โรงงาน) รองลงมาคือ อำเภอศรีประจันต์ (4 โรงงาน) อำเภอดอนเจดีย์ (3โรงงาน) อำเภออุ้มทอง (2โรงงาน) อำเภอสองพี่น้อง (2โรงงาน) อำเภอเดิมบางนางบวช (1โรงงาน) และอำเภอบางปลาม้า (1โรงงาน) ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับชา กาแฟ โกโก้ ช็อกโกแลต หรือขนมหวาน อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ประเภทโรงงานหลัก รหัส 012) มีอยู่ในพื้นที่อำเภออุ้มทอง (2โรงงาน) ประเภทโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องปรุงหรือเครื่องประกอบอาหารอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ประเภทโรงงานหลัก รหัส 013) มีอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี (2 โรงงาน)

การวิเคราะห์อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิจารณาจากจำนวน

แรงงานในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้จดทะเบียนไว้อย่างถูกต้อง พบว่า มีแรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปทั้งสิ้น จำนวน 1,830 คน อำเภอสามชูกเป็นอำเภอที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด 700 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 ซึ่งมีการตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำพวก 3 (เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า) ส่วนประเภทของอุตสาหกรรม ได้แก่ ประเภทโรงงาน รหัส 008 ได้แก่ บริษัท แอโกร-ออน (ไทยแลนด์) จำกัด เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตเกี่ยวกับผัก ผลไม้บรรจุขวด-กระป๋องและแช่แข็ง เช่น หน่อไม้ฝรั่ง รองลงมา คือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีจำนวนแรงงาน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 19.07 ซึ่งมีการตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำพวก 1 (เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้า) จำพวก 2 (เครื่องจักรไม่เกิน 50 แรงม้า) และจำพวก 3 (เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า ส่วนประเภทของอุตสาหกรรม ได้แก่ ประเภทโรงงานหลัก รหัส 009 เป็นโรงงานทำเต้าหู้ และประเภทโรงงานหลัก รหัส 010 เป็นโรงงานทำขนม และอำเภออุ้มทอง มีจำนวนแรงงาน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 16.83 ซึ่งมีการตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำพวก 1 (เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้า) และจำพวก 3 (เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า) ส่วนประเภทของอุตสาหกรรม ได้แก่ ประเภทโรงงานหลัก รหัส 008 เป็นโรงงานทำหน่อไม้บรรจุปี๊บ ประเภทโรงงานหลัก รหัส 009 เป็นโรงงานผลิตฟองเต้าหู้จากถั่วเหลือง ประเภทโรงงานหลัก รหัส 010 เป็นโรงงานทำขนม ประเภทโรงงานหลัก รหัส 012 เป็นโรงงานทำมะยมเชื่อม ส่วนอำเภอบางปลาม้า เป็นอำเภอที่มีแรงงานน้อยที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.82 ซึ่งมีการตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำพวก 1 (เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้า) ส่วนประเภทของ

อุตสาหกรรม ได้แก่ ประเภทโรงงานหลัก
รหัส 010เป็นโรงงานทำขนม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จังหวัดสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2554

อำเภอ	จำนวนแรงงานอาหารแปรรูป (คน)	ร้อยละ (%)
สามชุก	700	38.25
เมืองสุพรรณบุรี	349	19.07
อุทัย	308	16.83
สองพี่น้อง	149	8.41
ดอนเจดีย์	139	7.60
เดิมบางนางบวช	71	3.88
ด่านช้าง	60	3.28
ศรีประจันต์	39	2.13
บางปลาม้า	15	0.82
หนองหญ้าไซ	-	-
รวม	1,830	100.00

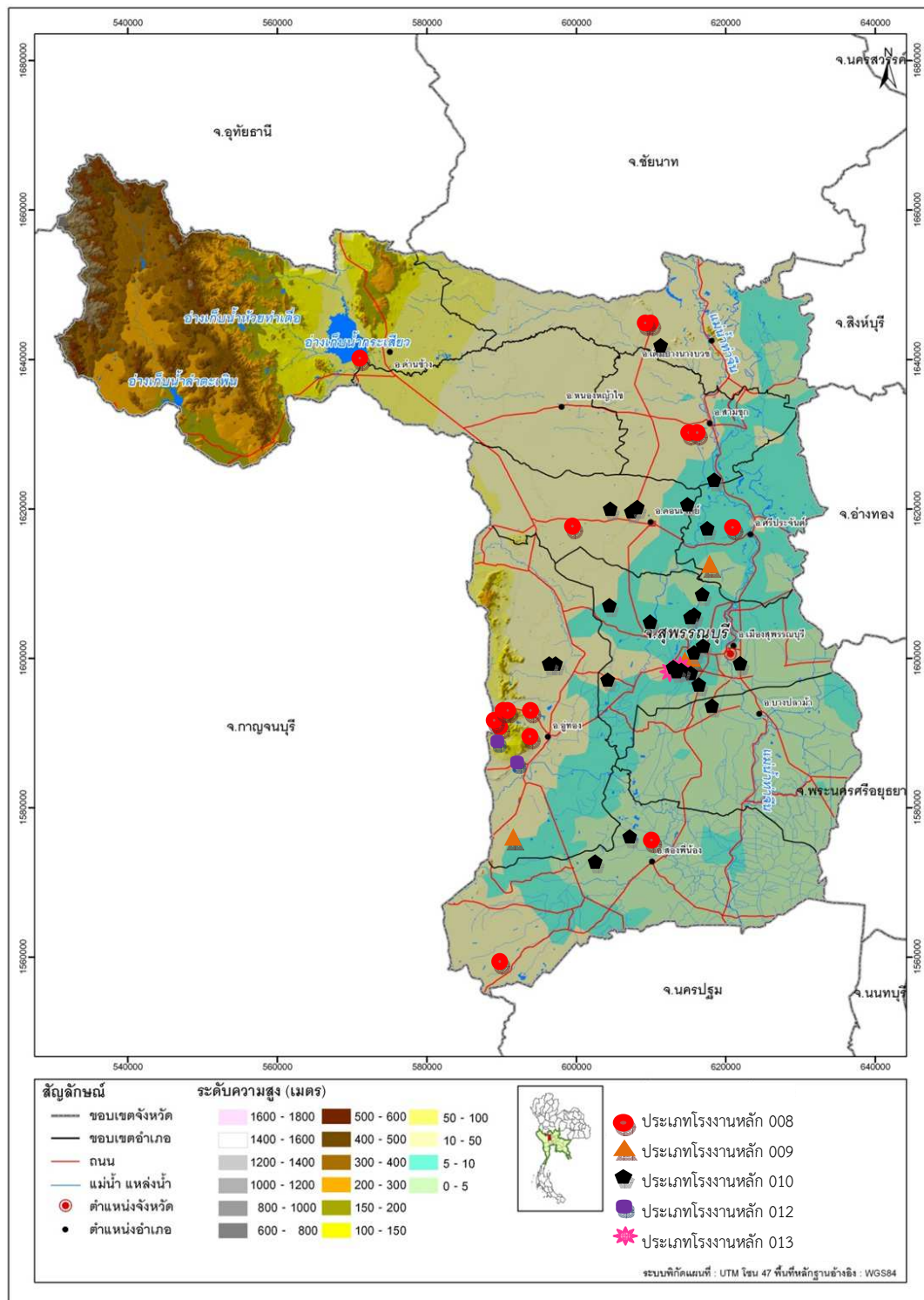
เมื่อศึกษาลักษณะการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปตามลักษณะทางภูมิประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดเรียงลำดับตามค่าสัดส่วนความหนาแน่นต่อพื้นที่ พบว่า สภาพโดยรวมของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป มีการตั้งโรงงานกระจายตัวแบบเส้นตรงขนานไปกับเส้นทางคมนาคมขนส่ง เมื่อนำตำแหน่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้จากการสำรวจภาคสนามและข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี มาซ้อนทับกับข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีการตั้งโรงงานบริเวณด้านทิศตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรี อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 3 เมตร ด้านทิศใต้ของจังหวัด

สุพรรณบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอศรีประจันต์ และอำเภออุทัย อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 10 เมตร ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มดินตะกอน ส่วนทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่อกเขาสูงและพื้นที่ลอนสลับลอนชัน ทอดตัวขึ้นไปทางเหนือขนานกับเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดสุพรรณบุรีกับจังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับเชิงเขา ส่วนทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอด่านช้าง มีสภาพเป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับซับซ้อนจนถึงเป็นที่อกเขาสูงชันเป็นแนวเขาที่ติดกับเทือกเขาตะนาวศรี มียอดเขาสูงสุด คือ เขาเทวดา มีความสูงประมาณ 1,220 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ร่องลงมาเป็นเขาพุเตย สูงประมาณ 760เมตร จากระดับน้ำทะเล

ปานกลาง ความลาดชันของพื้นที่โดยรวมประมาณ 5.25 เปอร์เซ็นต์ มีทิศด้านลาดไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

เมื่อศึกษาลักษณะการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปตามเส้นทางคมนาคมขนส่ง ผลการศึกษา พบว่า อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีการตั้งโรงงานการกระจายตัวแบบเส้นตรงขนานไปกับเส้นทางคมนาคมขนส่ง โดยมีโอกาสสูงในการเลือกที่ตั้งตามสี่แยกถนนสายสำคัญ เป็นที่ตั้งโรงงานและย่านคลังสินค้า ที่ตั้งโรงงานเหล่านี้อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาด วัตถุดิบ พลังงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งไฟฟ้าแรงสูงกลายเป็นพลังงานชนิดใหม่เข้ามาแทนถ่านหิน และพลังน้ำ โดยส่งผ่านสายไฟฟ้าแรงสูง

การตั้งโรงงานขนานไปกับเส้นทางคมนาคมทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการขนส่งวัตถุดิบเข้าสู่โรงงาน และขนส่งผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภคและตลาดเพื่อการจำหน่าย เนื่องจากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป มีลักษณะตั้งอยู่ในพื้นที่แหล่งที่มีการเพาะปลูกเพื่อการประหยัต์ต่อขนาดด้านต้นทุน

แผนที่ 1 ตำแหน่งที่ตั้งโรงงานของอุตสาหกรรม อาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี

แผนที่ 1 แสดงลักษณะการตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ จังหวัดสุพรรณบุรีมาซ้อนทับกับข้อมูลเส้นทางคมนาคมขนส่ง ด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีการตั้งโรงงานแบบกระจายตัวเป็นเส้นตรงตามเส้นทางคมนาคมขนส่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลทอทองอ่อน ที่ศึกษารูปแบบทางพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการผลิต ซึ่งเกิดจากการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค มีการขยายพื้นที่และกระจายตัวออกไปค่าใช้จ่ายในการขนส่งจัดเป็นปัจจัยที่กำหนดรูปแบบทางพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลให้เกิดรูปแบบทางพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมกระจายไปตามแนวเส้นทางคมนาคมขนส่ง (วัลลทอทองอ่อน 2535: 31) ในขณะที่ อุศนา จันทรหอม ได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมจะมีการรวมตัวกันแบบพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเลือกที่ตั้ง (อุศนา จันทรหอม 2526: บทคัดย่อ) และดวงพร อันประเสริฐ ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างในจังหวัดสระบุรี พบว่า ที่ตั้งโรงงานอยู่ในลักษณะกระจุกตัว โดยมีปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดสถานที่ตั้ง 3 ประการ คือ อยู่ในแหล่งวัตถุดิบ อยู่ใกล้การคมนาคมที่มีการเข้าถึงสูง และอยู่ใกล้แหล่งตลาด (ดวงพร อันประเสริฐ 2534: บทคัดย่อ)

อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีการตั้งโรงงานการกระจายตัวแบบเส้นตรงขนานไปกับเส้นทางคมนาคมขนส่ง เพื่อความสะดวกในการขนส่งวัตถุดิบจากนอกพื้นที่และในพื้นที่ ประกอบกับเส้นทางคมนาคมได้มีการพัฒนาด้านการขยายช่องทางระบบการขนส่งเพิ่มขึ้น อีกทั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป มีลักษณะการตั้งอยู่ในพื้นที่แหล่งที่มี

การเพาะปลูกเพื่อการประหยัดด้านต้นทุน และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมที่มีการพึ่งพาวัตถุดิบในพื้นที่และนอกพื้นที่ จึงมีแนวโน้มการกระจายตัวแบบเส้นตรงไปตามแนวเส้นทางคมนาคมหลักเชื่อมระหว่างจังหวัด ไปทิศทางเหนือซึ่งติดกับอำเภอหันคา และอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 340 ระยะทางรวมประมาณ 120 กิโลเมตร ทางทิศใต้ของจังหวัดสุพรรณบุรีติดต่อกับอำเภอบางเลน ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 325 ระยะทางรวมประมาณ 50 กิโลเมตร และอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมตามเส้นทางหลวงหมายเลข 321 ระยะทางรวมประมาณ 100 กิโลเมตร และทางทิศตะวันออกของจังหวัดสุพรรณบุรีติดต่อกับอำเภอแสวงหา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 329 ระยะทางรวมประมาณ 10 กิโลเมตร และอำเภอผักไห่ และอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 326 ระยะทางรวมประมาณ 10 กิโลเมตร

2.การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำนวน 51 โรงงาน โดยใช้แบบสอบถามความสำคัญ ของปัจจัยต่างๆ 9 ปัจจัย คือ วัตถุดิบ ตลาด แรงงาน ที่ดิน สถานประกอบการ การคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค การส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐ และผู้ประกอบการ และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้ง โดยการวิเคราะห์แต้มคะแนน เรียงลำดับคะแนนของตัวแปรอิสระต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ จากการให้ค่าคะแนนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป แบ่งการวิเคราะห์ตามปัจจัย

เมื่อนำปัจจัยต่างๆ มาเรียงค่าคะแนนพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ การมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานรองรับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ รองลงมา คือ การอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมขนส่ง

การมีที่ดินเป็นของตนเอง การอยู่ใกล้ตลาดผู้บริโภค ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การอยู่ใกล้แหล่งที่มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร ความรู้สึกที่ดีต่อพื้นที่ การอยู่ใกล้ที่พักอาศัย ที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ 9 อำเภอและอยู่ในพื้นที่ 25 ตำบล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงงานที่ได้ทำการสอบถามในจังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	จำนวนโรงงาน (โรง)	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
เมืองสุพรรณบุรี	18	35.29	15.5
อู่ทอง	13	25.49	(สูง)
ศรีประจันต์	6	11.76	4.66 (ปานกลาง)
ดอนเจดีย์	4	07.84	
สองพี่น้อง	4	07.84	
เดิมบางนางบวช	2	03.92	1.5 (ต่ำ)
สามชุก	2	03.92	
ด่านช้าง	1	01.96	
บางปลาม้า	1	01.96	

จากการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการกำหนดค่าเป็นแต้มคะแนน (Point Score) ความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ผู้ประกอบการได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นความเหมือนหรือแตกต่างกันของปัจจัยของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ตลอดจนมองเห็นภาพรวมของจังหวัดสุพรรณบุรีได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำร้อยละจากจำนวนโรงงานในแต่ละอำเภอของอุตสาหกรรมอาหาร

แปรรูป พบว่า อำเภอที่มีคำร้อยละของจำนวนโรงงานมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีค่าเท่ากับ 35.29% อำเภอที่มีคำร้อยละของจำนวนโรงงานรองลงมา ได้แก่ อำเภออู่ทอง มีค่าเท่ากับ 25.49% และอำเภอศรีประจันต์ มีค่าเท่ากับ 11.76% ส่วนอำเภอที่มีคำร้อยละของจำนวนโรงงานน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอด่านช้าง และอำเภอบางปลาม้า มีค่าเท่ากับ 1.96% และเมื่อพิจารณาจำนวนโรงงานในแต่ละอำเภอโดยการหาค่าช่วงระดับ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วงระดับ คือ ช่วงระดับน้อย (ช่วงคะแนน 0-6) ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีประจันต์ จำนวน 6 โรงงาน อำเภอดอนเจดีย์

จำนวน 4 โรงงาน อำเภอสองพี่น้อง จำนวน 4 โรงงาน อำเภอเดิมบางนางบวช จำนวน 2 โรงงาน อำเภอสามชุก จำนวน 2 โรงงาน อำเภอด่านช้าง จำนวน 1 โรงงาน และอำเภอบางปลาม้า จำนวน 1 โรงงาน และช่วงระดับมาก (ช่วงคะแนน 13-18) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 18 โรงงาน และอำเภออู่ทอง จำนวน 13 โรงงาน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง 9 ปัจจัยโดยจัดลำดับความสำคัญตามแต้มคะแนน (Point Score) ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการในการตอบแบบสอบถามตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย

พบว่า 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างเด่นชัดต่อที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ สาธารณูปโภค ผู้ประกอบการ วัตถุดิบ การคมนาคมขนส่ง ที่ดิน/สถานประกอบการ เมื่อพิจารณาแต้มคะแนนรวมในแต่ละปัจจัยจะเห็นว่าแต้มคะแนนรวมของปัจจัยด้านสาธารณูปโภคมีมากที่สุด คือ 432 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ มีแต้มคะแนนรวมเท่ากับ 417 เป็นลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านวัตถุดิบ มีแต้มคะแนนรวมเท่ากับ 327 เป็นลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง มีแต้มคะแนนรวมเท่ากับ 324 เป็นลำดับที่ 4 ปัจจัยด้านที่ดิน/สถานประกอบการ มีแต้มคะแนนรวมเท่ากับ 285 เป็นลำดับที่ 5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงแต้มคะแนนรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี

ปัจจัย	แต้มคะแนน	ลำดับ
สาธารณูปโภค	432	1
ผู้ประกอบการ	417	2
วัตถุดิบ	327	3
การคมนาคมขนส่ง	324	4
ที่ดิน/สถานประกอบการ	285	5
ทุน	135	6
แรงงาน	129	7
ตลาด	102	8
หน่วยงานของรัฐให้การส่งเสริม	63	9

จากการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป พบว่าสามารถแบ่งปัจจัยที่สำคัญออกเป็นกลุ่มตามระดับความสำคัญได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค และปัจจัยด้านผู้ประกอบการ

กลุ่มที่ 2 ปัจจัยที่มีความสำคัญมาก คือ ปัจจัยด้านวัตถุดิบ และปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง

กลุ่มที่ 3 ปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลาง คือ ปัจจัยด้านที่ดิน/สถานประกอบการ

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยแต่ละปัจจัยของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี จะเห็นว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญปัจจัยด้านสาธารณูปโภค และปัจจัยด้านผู้ประกอบการ มากที่สุด ปัจจัยที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญมาก คือ ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ และปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง และปัจจัยที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญปานกลาง คือ ปัจจัยด้านที่ดิน/สถานประกอบการ

จากการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญ 4 ปัจจัย คือ

- 1.ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค
- 2.ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ
- 3.ปัจจัยด้านวัตถุดิบ
- 4.ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง

เมื่อนำมาวิเคราะห์แยกแต่ละปัจจัยสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1.ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค พบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยการมีไฟฟ้าในปริมาณที่เพียงพอ และการมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ รองลงมา คือ การมีโทรศัพท์ใช้อย่างเพียงพอ

เมื่อพิจารณาแต้มคะแนนในแต่ละระดับของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยในเรื่องที่มีไฟฟ้าในปริมาณที่เพียงพอ และมีน้ำใช้อย่างเพียงพอมากที่สุด มีแต้มคะแนนเท่ากับ 153 ลำดับที่ 1 และปัจจัยที่มี

โทรศัพท์ใช้อย่างเพียงพอรองลงมา มีแต้มคะแนนเท่ากับ 126 ลำดับที่ 2

2.ปัจจัยผู้ประกอบการ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยการมีความรู้และประสบการณ์ในกิจการนั้นๆ มากที่สุด รองลงมา คือ การมีภูมิลำนายอยู่ในท้องถิ่น และการดำเนินกิจการต่อจากครอบครัว/ญาติพี่น้อง และผู้ประกอบการให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ หน่วยงานราชการให้การส่งเสริม/ฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาแต้มคะแนนของแต่ละระดับของปัจจัยผู้ประกอบการของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยการมีความรู้และประสบการณ์ในกิจการนั้นๆ มากที่สุด มีแต้มคะแนนเท่ากับ 132 ลำดับที่ 1 รองลงมา คือ การให้ความสำคัญกับปัจจัยการมีภูมิลำนายอยู่ในท้องถิ่น มีแต้มคะแนนเท่ากับ 108 ลำดับที่ 2 และการดำเนินกิจการต่อจากครอบครัว/ญาติพี่น้อง มีแต้มคะแนนเท่ากับ 105 ลำดับที่ 3

3.ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านแหล่งวัตถุดิบ พบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยการมีวัตถุดิบในท้องถิ่น และพื้นที่ใกล้เคียงมากที่สุด รองลงมา คือ วัตถุดิบมีราคาที่เหมาะสม และผู้ประกอบการให้ความสำคัญน้อย คือ วัตถุดิบมีคุณภาพที่เหมาะสม และมีปริมาณวัตถุดิบที่เพียงพอ

เมื่อพิจารณาแต้มคะแนนในแต่ละระดับของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีวัตถุดิบในท้องถิ่น และพื้นที่ใกล้เคียงมากที่สุด มีแต้มคะแนนเท่ากับ 96 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ การให้ความสำคัญกับ

ปัจจัยที่มีวัดดูดิบมีราคาที่เหมาะสม มีแต่มะแนนเท่ากับ 87 เป็นลำดับที่ 2 และผู้ประกอบการให้ความสำคัญน้อย คือ วัดดูดิบมีคุณภาพที่เหมาะสม มีแต่มะแนนเท่ากับ 81 เป็นลำดับที่ 3

4.ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการคมนาคมขนส่ง พบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัยการมีค่าใช้จ่ายในการคมนาคมเหมาะสม และการมีรถยนต์โดยสารประจำทางผ่าน รองลงมา คือ การมีเส้นทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก

เมื่อพิจารณาแต้มคะแนนในแต่ละระดับ
ของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปให้ความสำคัญกับปัจจัย
ที่มีค่าใช้จ่ายในการคมนาคมเหมาะสมมากที่สุด มี
แต้มคะแนนเท่ากับ 117 เป็นลำดับที่ 1 มีรถยนต์
โดยสารประจำทางผ่าน มีแต้มคะแนนเท่ากับ 111
เป็นลำดับที่ 2 ส่วนปัจจัยการมีเส้นทางเข้าถึงได้อย่าง
สะดวกมาก มีแต้มคะแนนเท่ากับ 96 เป็นลำดับที่ 3

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปจังหวัดสุพรรณบุรีโดยพิจารณาจากจำนวนแรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูประดับอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีแรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปทั้งสิ้น จำนวน 1,830 คน อำเภอสามชุกเป็นอำเภอที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด 700 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 รองลงมา คือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีจำนวนแรงงาน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 19.07 และอำเภออู่ทอง มีจำนวนแรงงาน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 16.83

โดยภาพรวมของรูปแบบทางพื้นที่ของ
อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี มี
การตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกปัจจัยที่ตั้งของ
อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัย

ทุติยภูมิ ได้แก่ ลักษณะทางภูมิประเทศ และปัจจัย
ปฐมภูมิ ได้แก่ เส้นทางการคมนาคมขนส่ง

ด้านลักษณะการแบ่งประเภทของ
อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำแนกตามประเภท
(ชนิดของโรงงาน) พบว่า การตั้งอุตสาหกรรมอาหาร
แปรรูป ประเภทโรงงานหลัก รหัส 008 มีมากที่สุดที่
อำเภออุ้มทอง รองลงมา คือ อำเภอสองพี่น้อง อำเภอบางนาบวช และอำเภอสามชุก และอำเภอที่มี
น้อยที่สุด คือ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอดอนเจดีย์
และอำเภอด่านช้าง ประเภทโรงงานหลัก รหัส009
มีที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภออุ้มทอง และ
อำเภอศรีประจันต์ ประเภทโรงงานหลัก รหัส010 มี
มากที่สุดที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี รองลงมาคือ
อำเภอ ศรีประจันต์ อำเภอดอนเจดีย์ อำเภออุ้มทอง
อำเภอสองพี่น้อง อำเภอบางนาบวช และ
อำเภอบางปลาม้า ประเภทโรงงานหลัก รหัส012 มี
อยู่ในพื้นที่อำเภออุ้มทอง และประเภทโรงงานหลัก
รหัส 013 มีอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดเรียงลำดับตามค่าสัดส่วนความหนาแน่นต่อพื้นที่พบว่า สภาพโดยรวมของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป มีการตั้งโรงงานกระจายตัวแบบเส้นตรงขนานไปกับเส้นทางคมนาคมขนส่ง โดยการนำตำแหน่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปที่ได้จากการสำรวจภาคสนามและข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี มาซ้อนทับกับข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พบว่า อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีการตั้งโรงงานบริเวณด้านทิศตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรี ด้านทิศใต้ของจังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ อำเภอมืองสุพรรณบุรี อำเภอสรีประจันต์ และอำเภออุทัย ส่วนทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดทอดตัวขึ้นไปทางเหนือขนานกับเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัด

สุพรรณบุรีกับจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอด่านช้าง

การกระจายตัวแบบเส้นตรงตามเส้นทางคมนาคมหลักเชื่อมระหว่างจังหวัด ไปทิศทางเหนือซึ่งติดกับอำเภอหันคา และอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ทางทิศใต้ของจังหวัดสุพรรณบุรีติดต่อกับอำเภอบางเลน และอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และทางทิศตะวันออกของจังหวัดสุพรรณบุรีติดต่อกับอำเภอแฉ่งมหา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดอ่างทอง และอำเภอผักไห่ และอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในจังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อที่ตั้งโรงงาน โดย ให้ความสำคัญปัจจัยทางสังคมมากกว่าปัจจัยทางการเมือง โดยผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปทุกขนาดให้

ความสำคัญกับปัจจัยหลักเหมือนกัน ได้แก่ การมีสาธารณูปโภครองรับ ทั้งด้านไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โทรสาร เพื่อช่วยในการดำเนินงานและอำนวยความสะดวกในการติดต่อทางการค้าและบริการลูกค้า รองลงมา คือ ผู้ประกอบการ มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในกิจการนั้นๆ ลำดับที่สาม คือ การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เนื่องจากมีวัตถุดิบในท้องถิ่น และพื้นที่ใกล้เคียง มากเพียงพอต่อกระบวนการผลิต ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี และลำดับสุดท้าย คือ อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมขนส่ง ระบบการคมนาคมขนส่งสะดวก มีการเพิ่มช่องทางการจราจร สำหรับที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปในปัจจุบัน ที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปทุกขนาดตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมมาก

บรรณานุกรม

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2552). แผนแม่บทอุตสาหกรรมอาหาร 2553-2557.
- ดวงพร อ้นสุวรรณ. (2534). “การศึกษารูปแบบการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างในจังหวัดสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนภาค บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ ทองอ่อน (2535). รูปแบบทางพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมจะมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการผลิต.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2546). แผนการลงทุนจังหวัดจังหวัดสุพรรณบุรี. สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี. 2553. รายงานวิเคราะห์สภาวะอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี.
- อุศนา จันทรหอม. (2526). “การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบอุตสาหกรรมบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวางแผนผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.